

ชีวประวัติของพระโสมโกพิสเถระในคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา

พระโสมโกพิสเถระ เป็นพระอรหันตสาวกของพระพุทธเจ้ารูปหนึ่ง
ซึ่งเป็นหนึ่งในพระอสีติมหาสาวก ท่านเป็นผู้ทรงวิริยภาพอันแรงกล้าในพระพุทธศาสนา
มีจิตมุ่งมั่นหมายจะเอาชนะกิเลสสาร
และถือว่าเป็นพระสาวกผู้ใหญ่อีกรูปหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการประกาศพระศาสนาจนประดิษฐาน
มั่นคงมาถึงปัจจุบันนี้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมและบทบาทของพระโสมโกพิสเถระ
เริ่มต้นผู้วิจัยจะทำการศึกษาถึงชีวประวัติในอดีตชาติ ชาติภูมิ การออกบวช การบรรลุมรรค
หลักคำสอนคติเตือนใจ คุณสมบัติเฉพาะตัว และชีวิตในปัจจุบัน

1 ชีวประวัติในอดีตชาติ

ชีวประวัติในอดีตชาติ อันเป็นเบื้องบาทที่ส่งเสริมให้ท่านพระโสมโกพิสเถระ
ไ ค ส ร ะ จ เป น พ ร ะ อ ร ห ัน ต
เพราะท่านได้กระทำการกุศลต่างๆไว้ในสำนักของพระพุทธเจ้าทั้งหลายในชาติปางก่อนมาแล้ว

ในสมัยของพระพุทธเจ้าอนิมทัสสี พระโสมโกพิสเถระนี้เป็นเศรษฐีมีทรัพย์มาก
วันหนึ่งท่านไปพระวิหารกับพวกอุบาสก
ฟังธรรมจากพระศาสดาแล้วมีจิตเลื่อมใสให้คนตักแต่งที่เสด็จจงกรมด้วยปูนขาว
โรยด้วยดอกไม้หลากสี
ผูกเพดานผ้าสีไว้อย่างบน
ทั้งให้สร้างศาลายาวมอบลวายนั่งภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขด้วย
ดังปรากฏพระโสมโกพิสเถระประกาศประวัติในอดีตชาติของตนหลังบรรลุพระหัตถผลแล้วว่า

ข้าพเจ้าได้ให้ก่อสร้างที่จงกรมฉาบทาด้วยปูนขาว
ถวายพระผู้มีพระภาคผู้เป็นพระมุณีพระนามว่าอนิมทัสสี ผู้เจริญที่สุดในโลก
ผู้คงที่
ข้าพเจ้าได้ใช้ดอกไม้สีต่างๆ
ลาดที่จงกรมและทำให้เป็นเพดานไว้ในอากาศ
แล้วกราบทูลพระพุทธเจ้าผู้สูงสุดให้ทรงใช้สอย
ครั้งนั้นประคองอัญชลีถวายอภิวาทพระองค์
ผู้มีวัตรดีงาม
แล้วมอบลวายนั่งถวายแด่พระผู้มีพระภาค พระศาสดาตรัสพยากรณ์ว่า

ท่านกำลังเที่ยวหาทองคำและเครื่องเงินที่น้ำพัดมา แล้วมารวมกันอยู่ที่ริมฝั่งแม่น้ำคงคา
 จึงพร้อมกับพวกสหายเข้าไปกราบไหว้และเรียนถามท่านว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ
 พระคุณเจ้าผู้จะกระทำสิ่งใด ขอรับ” พระปัจเจกพุทธเจ้าตอบว่า
 “เวลานี้เป็นเวลาจนจะเข้าพรรษาบรรพชิตทั้งหลาย ควรจะหาสถานที่เข้าอยู่จำพรรษา
 อาตมาจะกระทำบรรณศาลา (โรงที่มุงและบังด้วยใบไม้) เพื่ออยู่จำพรรษา”
 เมื่อรู้ความประสงค์ดังนี้แล้ว สิริวัฑฒกุลบุตรและพวกสหายจึงกราบเรียนว่า
 “ข้าแต่พระคุณเจ้าผู้เจริญ ถ้าเช่นนั้น ขอพระคุณเจ้าจงรออยู่ที่นี้
 พวกกระผมจะกระทำที่อยู่ถวายพระคุณเจ้าในวันพรุ่งนี้ ขอรับ”
 พระปัจเจกพุทธเจ้าได้รับนิมนต์ด้วยคิดที่จะสงเคราะห์พวกกุมารเหล่านี้
 ครั้นพวกกุมารพอทราบว่าพระปัจเจกพุทธเจ้ารับแล้ว จึงกลับมาจัดเครื่องสักการบูชา
 คอยทำพระปัจเจกพุทธเจ้าอยู่แต่เช้าตรู่ ฝ่ายพระปัจเจกพุทธเจ้าท่านคิดขึ้นในตอนเช้าว่า
 “วันนี้เราจะได้อาหารที่ไหน แล้วก็ถึงสิริวัฑฒกุลบุตรขึ้นได้
 จึงไปประตูบ้านของสิริวัฑฒกุลบุตร
 ฝ่ายสิริวัฑฒกุลบุตรพอได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้ามาถึงที่บาน
 ก็รีบออกไปรับบาตรของท่านนำไปจัดอาหารใส่บาตร แล้วนำกลับมาถวายและกล่าวนิมนต์ว่า
 “ขอพระคุณเจ้าจงมารับบิณฑบาตที่บ้านของกระผมนี้จนตลอดพรรษานี้เถิด ขอรับ”
 เมื่อพระปัจเจกพุทธเจ้าฉันอาหารเสร็จแล้ว
 สิริวัฑฒกุลบุตรพร้อมทั้งพวกสหายพากันไปสร้างบรรณศาลา
 สถานที่จงกรมและที่พักกลางวันและกลางคืนถวายแด่พระปัจเจกพุทธเจ้า
 ส่วนสิริวัฑฒกุลบุตรนั้นได้ถวายผ้ากัมพลแดงผืนหนึ่ง ซึ่งมีราคาหนึ่งพันกหาปณะ
 อันเป็นผ้าห่มของตนสำหรับใช้เป็นผ้าปูพื้นในเวลาคืนนิมนต์ท่านขึ้นศาลา ด้วยคิดว่า
 “อย่าให้ดินที่เท้าของท่านเปื้อนศาลาเลย
 และเมื่อได้เห็นสีกายของพระปัจเจกพุทธเจ้ากับผ้ากัมพลเป็นอันเดียวกันยังเกิดความเลื่อมใสขึ้นอีก
 เขาจึงกล่าวขึ้นมาว่า “เวลาที่พระคุณเจ้าเหยียบไปบนผ้ากัมพลนี้ สีผ้ากัมพลนี้ย่อมเลื่อมงามมากขึ้น
 นั่นใด ขอให้สีมือและสีเท้าของกระผมจะมีสีแดงเหมือนดอกสะเอ้งหรือดอกชบา
 จงให้สัมผัสของกระผมเหมือนกับสำลีที่ประณีตแล้วตั้ง ๗ ครั้ง ทุกภพทุกชาติไป”
 สิริวัฑฒกุลบุตรนั้น ได้ถวายจุดบัจจบูชาแด่พระปัจเจกพุทธเจ้าจนตลอดหนึ่งพรรษา
 เวลาปวารณาออกพรรษาแล้วจึงถวายผ้าไตรจีวรอีก พระปัจเจกพุทธเจ้า เมื่อรับถวายสิ่งของต่างๆ
 จนมีบริวารบริบูรณ์แล้ว ท่านก็กลับไปที่อยู่เขาคันธมาทน์ กาลแห่งพระพุทธเจ้าวิปัสสี
 พระเถระนี้เกิดในตระกูลเศรษฐีมีทรัพย์มาก เจริญวัยแล้ว

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

ท่านกับพวกอุบาสกไปฟังธรรมในพระวิหาร
ฟังแล้วท่านเกิดความเลื่อมใสช่วยกันฉาบปูนขาวสถานที่จึงกรมของพระพุทธเจ้า
และช่วยกันสร้างที่หลีกเร้น ปลูกพื้นที่ด้วยผ้า และทำเป็นเพดานไว้เบื้องบน
มอบถวายแด่สงฆ์ที่มาจาก ๔ ทิศ พวกเขาได้ถวายมหาทานตลอด ๗ วันแล้วตั้งปณิธานไว้
พระศาสดาทรงอนุโมทนาท่านเหล่านั้นแล้ว พระเถระเล่าไว้ภายหลังว่า
สมัยพระพุทธเจ้าวิปัสสิพระองค์นั้น ท่านได้สร้างถ้ำ (วิหาร) แห่งหนึ่ง
ถวายแด่สงฆ์ผู้มาจากทิศทั้งสี่ในพันธุมราชธานี และบริจาคผ้าหลายผืนไว้ลาดพื้นถ้ำ
ดังปรากฏพระโศภโกปิวิสเถระประกาศประวัติในอดีตชาติของตนในสมัยพระพุทธเจ้าวิปัสสิหลัง
บรรลुพระหัตถผลแล้วว่า

ในศาสนาของพระพุทธเจ้าพระนามว่าวิปัสสิ
ข้าพเจ้าได้สร้างถ้ำไว้แห่งหนึ่ง ถวายแด่สงฆ์ผู้มาจากทิศทั้ง ๔
ในพันธุมราชธานี ข้าพเจ้าบริจาคผ้าหลายผืนไว้ลาดพื้นถ้ำ ในครั้งนั้น
ข้าพเจ้ามีจิตเลื่อมใส มีใจยินดี ได้ทำความปรารถนาว่า
ข้าพเจ้าพึงให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงโปรดปราน พึงได้ทำความปรารถนาว่า
ข้าพเจ้าพึงให้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงโปรดปรานพึงได้บรรพชาและพึงสัมพั
สพระนิพพาน ซึ่งเป็นธรรมสูงสุด สงบอย่างยอดเยี่ยม ด้วยกุศลมูลนั้นนั้นแล
ข้าพเจ้าเกิดเป็นเทวดาหรือมนุษย์ก็ตามได้สร้างบุญไว้รุ่งเรืองนัก
ด้วยผลกรรมที่ เหลือจากนั้นในภพสุดท้ายนี้
ข้าพเจ้าเกิดเป็นบุตรคนเดียวของอัครเศรษฐีในกรุงจัมปา

ระหว่างกาลของพระพุทธเจ้าก็สสปะกับกาลของพุทธเจ้าโคตรมะของพวกเรายังไม่ทรงอุบัติ
เป็นกาลที่โลกมีพระปัจเจกพุทธเจ้า พระเถระนี้เกิดในครอบครัวหนึ่งในกรุงพาราณสี
วันหนึ่งท่านและเพื่อน ๆ ไปเล่นน้ำในแม่น้ำคงคา
ได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่งมีจีวรเก่ากำลังแสวงหาเถาวัลย์และท่อนไม้ขึ้นจากน้ำ
เพื่อทำบรรณศาลาที่อาศัย ตัวท่านและเพื่อนๆ เห็นแล้วเดินอภิวาทแล้วถามว่า “ท่านกำลังทำอะไร?”
พระปัจเจกพุทธเจ้าตอบว่า “จนจะเข้าพรรษาแล้ว (เข้าฤดูฝน) ธรรมดาของบรรพชิตควรได้ที่อยู่”
เขากล่าวว่า “วันนี้ขอพระผู้เป็นเจ้ารอสักวันหนึ่งก่อน พรุ่งนี้พวกข้าพเจ้าจะทำที่อยู่ถวาย”
พระปัจเจกพุทธเจ้าจึงหยุดรอ ตั้งใจว่าเราจะสงเคราะห์เด็กน้อยนี้เหมือนกัน
เขารู้ว่าท่านรับนิมนต์แล้ว วันรุ่งขึ้นจึงให้คนช่วยกันเตรียมอุปกรณ์ก่อสร้างอยู่ที่เรือน
พระปัจเจกพุทธเจ้ารำพึงว่า “วันนี้เราจะแสวงหาอาหารที่ไหนหนอ? แล้วไปยังเรือนของกุมารนั้น

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

เด็กน้อยเห็นท่านถือบาตรมาที่นี่ก็รีบมาใส่อาหารถวายบาตรคืน กล่าวนิมนต์ว่า “ตลอดภายในพรรหานี้ ขอได้โปรดมายังประตูเรือนเพื่อรับภิกษาเป็นนิตย์” ท่านรับนิมนต์นั้นแล้วกลับไป เขาชักชวนพวกสหายไปช่วยกันสร้างบรรณศาลาที่อยู่ ที่จิงกรมที่ พักกลางวันและกลางคืนเสร็จในวันเดียวถวายแด่ พระปัจเจกพุทธเจ้า ในเวลาที่ท่านเดินเข้าบรรณศาลาก็เปลี่ยนเปลือกตมบนพื้นดินและของเขียวสดติดเท้าเข้าไป เขาคิดว่าของสกปรกอย่าติดเท้าท่าน จึงปูลาดผ้ากัมพลมีมูลค่าพันหนึ่ง ซึ่งเป็นผ้าห่มของเขาปิดพื้นนั้น เขาเห็นรัศมีกายของ พระปัจเจกพุทธเจ้า เป็นเช่นเดียวกับผ้าสีกัมพล ก็เกิดความเลื่อมใสอย่างยิ่งกล่าวคำปรารภว่า “จำเดิมแต่เวลาที่พระองค์เจ้าเหยียบแล้ว ปรกาศของผ้านี้ แวววาวอย่างยิ่ง” นั้นใด แม้วรรณของมือและเท้าของข้าพเจ้าจะมีสีเหมือนดอกหงอนไก่ ในที่ๆข้าพเจ้าเกิดแล้วเกิดอีก ฉะนั้นขอให้ผัสสะ (สัมผัสที่กระทบกับกาย) จงเป็นเช่นกับผัสสะของผ้าผืนนี้ที่เขาเย็บอย่างดีแล้ว ๑ ครั้ง” เขาดูแลบำรุงตลอด ๓ ถึงวันปวารณาก็ถวายไตรจีวร พระปัจเจกพุทธเจ้ารับแล้วกลับไปภูเขาคันธมาทน์ตามเดิม

๒.๒ ชาตัญญิ

พระโสมโกฬิวิสระ เป็นบุตรของท่านอสุกเศรษฐี ในเมืองกาลัมปะปาละ แคว้นอังคะ และนับตั้งแต่ท่านได้ลงมาถือมาปฏิสนธิในครรภ์ของมารดาตลอดถึงวันคลอด พวกชาวเมืองกาลัมปะปาละได้ส่งเครื่องบรรณาการนับเป็นพันๆรายมาให้แก่ท่านเศรษฐีผู้เป็นบิดา ในวันที่บุตรนั้นคลอดออกจากครรภ์มารดา ที่เรียกกันว่า “วันเกิด” ได้มีชาวเมืองเป็นจำนวนมากมานำเครื่องบรรณาการมาให้แก่ท่านเศรษฐีนั้น

เมื่อคลอดแล้ว ทารกนั้นมีผิวกายผุดผ่องงดงาม เป็นที่ต้องตาพิงใจของผู้ที่ได้พบเห็น ฉะนั้น ในวันที่ตั้งชื่อ จึงถือเอานิมิตแห่งผิวพรรณที่ผุดผ่องโสภานนั้นขนานนามให้ว่า “โสมะ” แปลว่า ทองคำ ส่วนคำว่า “โกฬิวิสระ” เป็นชื่อโครตหรือนามสกุลนั่นเอง และเมื่อนำมาเรียกรวมกับชื่อเป็น โสมโกฬิวิสระ

โสมโกฬิวิสระเกิดขึ้นในตระกูลเศรษฐี

จึงทำให้ความเป็นอยู่ของท่านได้รับการประคบประหงมเลี้ยงดูจากท่านเศรษฐีเป็นอย่างดียิ่ง โดยท่านเศรษฐีได้ให้พี่เลี้ยงนางนมท่านบำรุงโสมโกฬิวิศกumar นั้นประหนึ่ง “เทพกุมาร” เช่นขาวที่จะให้โสมโกฬิวิศกumar บริโภค ก็นำเอามาจากขาวสาธิตที่ดีทั้งนั้น โดยท่านเศรษฐีผู้เป็นบิดาให้คนหว่านขาวสาธิตลงในนาที่กว้างยาวได้ ๖๐ กรีส แล้วรดด้วยน้ำ ๓ อย่างได้แก่ ๑. น้ำธรรมดา ๒. น้ำผสมน้ำนม ๓. น้ำผสมน้ำหอม

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

รวมหลายพันตัวไปตกลงไว้ในเหมืองน้ำที่จะไหลเข้าไปสู่ข้าวสาตินั้น
 ในเวลาที่ต้นข้าวสาติกรวงเป็นนํ้านม ให้ฝั่งเสาธงเป็นระยะๆ แล้วใช้ผาเนื้อละเอียดมุงในเบื้องบน
 ให้มุงเพื่อป้องกันพวกนุงและแมลงที่จะมาเจาะกัดกินรวงข้าว ๑
 เพื่อจะให้รวงข้าวมีเมล็ดอ่อนละมุนละไม ๑ ขณะที่รวงข้าวสาติแก่แล้ว
 ท่านเศรษฐีก็สั่งให้พรมด้วยน้ำหอมและให้พรมด้วยเครื่องหอมอย่างดีซ้ำอีก
 พวกบ่าวไพร่บริวารมีประมาณเป็นแสนๆคน ต่างพากันไปช่วยเกี่ยวเอาเฉพาะรวงข้าว
 นำมาผูกด้วยเชือกเป็นกำๆแล้วตากให้แห้ง ส่วนพื้นยุง
 (สิ่งปลูกสร้างสำหรับเก็บข้าวเปลือกข้าวโพดเป็นต้นประจำบ้าน) ที่จะใช้ใส่ข้าวเหล่านั้น
 ใช้ปุ๋ยของที่มีกลิ่นหอม แล้วจึงเรียงรวงข้าวสาติที่ตากแห้งดีแล้วลงไป
 โดยวางเรียงให้เป็นช่องห่างๆกันเป็นระยะจนเต็มยุง และปิดประตูยุงไว้ ๓ ปีจึงเปิดประตูยุง
 ในเวลาเปิดยุงนั้นก็มีกลิ่นหอมฟุ้งเคลือบอบวนไปทั่วทั้งเมือง เวลาดำข้าวสาตินั้น
 พวกนักเลงพากันมาซื้อเอากลับไป ส่วนร้านนั้นพวกคนใช้ได้เอาไปบริโภค
 พวกบ่าวไพร่ได้นำเอาเฉพาะข้าวสารที่ดำแล้วนั้นไป และนำเอาข้าวสารนั้นใส่ลงในตะแกรงทองคำ
 กระทำการร่อนถึงหนึ่งร้อยครั้ง ข้าวสารนั้นก็ขาวเหมือนดอกมะลิ พอเวลาเขาหุงข้าวเสร็จแล้ว
 ก็คั่วข้าวใส่ภาชนะทองคำและวางบนภาชนะเงินที่เต็มไปด้วยข้าวปายาสخنซึ่งกำลังร้อนระอุอยู่
 แล้วนำไปวางลงข้างหน้าของโสณโกปิวิสุกumar โสณโกปิวิสุกumarได้บริโภคพอประมาณ
 แล้วจึงบ้วนปาก ล้างมือด้วยน้ำหอม และพวกบ่าวไพร่ได้นำเอาเครื่องอบมีอบเทาเข้าไปให้
 ในสถาน ที่ที่ โสณโกปิวิสุกumar วางเท้าลง
 พวกบ่าวไพร่ได้ปูผ้าเนื้อละเอียดอย่างดีไว้รองรับทุกแห่งไป
 ครั้นเติบโตเป็นหนุ่มแล้วบิดาให้สร้างปราสาท ๓ หลัง อันเหมาะสมแก่ฤดูทั้งสาม
 จัดนางพื่อนให้อยู่บำรุงบำเรอเขาด้วย

๒.๓ การออกบวช

สาเหตุที่ทำให้พระโสณโกปิวิสะเกิดมีความศรัทธา คือความเชื่อและปสาทะ
 คือความเลื่อมใสและได้ออกบวชในพระพุทธศาสนานั้นปรากฏเมื่อคราวตอนที่พระผู้มีพระภาคเจ้า
 ตรัสรู้ พระสัพพัญญูญาณและทรงแสดงพระธรรมจักรอันประเสริฐแล้ว
 จึงได้เสด็จไปอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ ที่อยู่ใกล้กับเมืองราชคฤห์
 พระเจ้าพิมพิสารซึ่งเป็นพระราชาแห่งเมืองราชคฤห์ แคว้นมคธ
 ทรงมีพระบรมราชโองการตรัสสั่งให้ชาวบ้านทั้งแปดหมื่นตำบลที่อยู่ในพระมหาราชนาครมีของพ

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

ระองค์ท่าน มาประชุมกันด้วยกรณียกอย่างหนึ่ง ทั้งทรงส่งพระราชสาสน์ไปถึงโสมโกพิวิสะว่า “โสมจงมาหาเรา เราประสงค์จะดูพื้นเท้าของเธอ”

ครั้งนั้น มารดาบิดาของโสมโกพิวิสะตั้งสอนแก่ลูกชายว่า “นี่แน่พ่อโสม พระราชามีพระราชประสงค์จะทอดพระเนตรเท้าทั้งสองของลูก เมื่อลูกไปถึงที่เข้าเฝ้าแล้ว ลูกอย่าเหยียดเท้าไปทางพระราชประทับอยู่นะ ลูกจงนั่งคุกเข่าลงตรงพระพักตร์ของพระราช พระราชาก็จักได้ทอดพระเนตรเห็นเท้าทั้งสองของลูกผู้นั่งคุกเข่าลงอยู่ดั่งนั้น”

ลำดับนั้นบุคคลทั้งหลายก็ช่วยกันนำโสมโกพิวิสะไปด้วยเสลี่ยง (คานหาม) และมีบริวารติดตามโสมโกพิวิสะไปหาหมื่นสี่พันคน เมื่อเดินทางไปถึงเมืองราชคฤห์แล้ว โสมโกพิวิสะได้ไปเข้าเฝ้าพระเจ้าพิมพิสารถวายบังคมแล้วนั่งคุกเข่าลงอยู่ตรงพระพักตร์ของพระราช ตามคำสั่งสอนของมารดาบิดา

พระเจ้าพิมพิสารทอดพระเนตรเห็นโฉมชาติทั้งหลาย
ซึ่งเกิดขึ้นที่พื้นเท้าของโสมโกพิวิสะ
แล้วตรัสสอนสิ่งที่เป็นประโยชน์ในปัจจุบันแก่ชาวบ้านทั้งแปดหมื่นตำบลผู้มาประชุมกันอยู่นั้น
และหลังจากทรงสอนแล้วก็ทรงสั่งกลับโดยตรัสว่า “ท่านทั้งหลาย
คำสอนที่เราได้สอนแต่ในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ปัจจุบันจงกลับไปเถิด
พวกท่านจงพากันไปเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์จะทรงสอนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ในอนาคต”
และพระเจ้าพิมพิสารตรัสสั่งให้บุคคลทั้งหลายให้ช่วยกันหามเสลี่ยงของโสมโกพิวิสะพาไปเข้าเฝ้า
พระผู้มีพระภาคเจ้า

ประชาชนฟังพระคำรัสของพระราชแล้ว พากันเดินทางไปยังเขาคิชฌกูฏ
วันนั้นท่านพระศาสดาทำหน้าที่อุปฐากพระพุทธเจ้า พวกเขาเข้าไปหาท่านแล้วเรียนว่า “ท่านขอรับ
ประชาชนชาวตำบลแปดหมื่นนี้ เข้ามาในที่นี้เพื่อเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ขอโอกาสขอรับ
ขอพวกเราฟังได้เข้าเฝ้าด้วย”

พระศาสดากล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้น พวกท่านจงรออยู่ที่นี้สักครู่หนึ่งก่อน
จนกว่าอาตมาจะกราบทูลให้พระศาสดาทรงทราบ”

เมื่อพวกเขามองเห็นอยู่นั้นแล พระศาสดาก็ดำรงในแผ่นดิน
(คล้ายอัมรินทร์ในกายได้บังเกิด) ผู้ขึ้นตรงหน้าพระพักตร์กราบทูลให้ทรงทราบ
ตรัสให้พระศาสดาไปปูลาดอาสนะที่ริมเงาหลังพระวิหาร

พระศาสดารับพระพุทธคำรัสแล้วดำรงไปแล้วผู้ขึ้นจากแผ่นดิน
ปูลาดอาสนะยังที่ดังกล่าว

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

พระพุทธเจ้าเสด็จออกจากพระวิหารไปประทับนั่งบนอาสนะที่พระสาคะจัดไว้
ประชาชนเหล่านั้นเข้าเฝ้าถวายบังคมแล้วนั่ง แต่ไม่สนใจพระพุทธเจ้าสนใจแต่พระสาคะ

พระสาคะทรงทราบแล้วตรัสให้พระสาคะแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ขึ้น
พระสาคะจึงเหาะขึ้นสู่อากาศ เดิน ขึ้น นั่ง นอน บังหวนคว้น โพล่งไฟ แล้วหายตัวอยู่ในอากาศ
แล้วลงมาขบศีรษะที่พระยุคลบาทของพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลว่า “พระพุทธเจ้าข้า
พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระสาคะของข้าพระพุทธเจ้า เป็นสาวกพระพุทธเจ้า
พระผู้มีพระภาคเจ้าเป็นพระสาคะของข้าพระพุทธเจ้าเป็นสาวก”

ประชาชนเหล่านั้นพูดสรรเสริญกันว่า “พวกเราผู้เจริญ อัครราชันย์ ประหลาดนัก
แม้แต่พระสาวกยังมีฤทธิ์มากถึงเพียงนี้ ยังมีอนุภาพมากถึงเพียงนี้
แล้วพระสาคะจักมีมากถึงเพียงไหน”

จากนั้นประชาชนก็หันมาสนใจพระพุทธเจ้า ไม่สนใจพระสาคะอีก ลำดับนั้น
พระพุทธเจ้าทรงแสดงอนุพุทธานุภาพ คือ เรื่องทาน สีล สวรรค์ เรื่องโทษ ความต่ำทราม
ความเศร้าหมองแห่งกาม เรื่องอานิสงส์แห่งการออกจากกาม เมื่อทรงทราบว่าพวกเขามีจิตสงบ
มีจิตอ่อน มีจิตปราศจากนิวรณ์ มีจิตเบิกบาน
มีจิตผ่องใสแล้วจึงทรงประกาศพระธรรมเทศนาที่พระพุทธเจ้าทั้งหลายยกขึ้นแสดงด้วยพระองค์เอง
คือ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

พวกเขาเกิดดวงตาเห็นธรรม (ธรรมจักขุ) ปราศจากธุลี ปราศจากมลทินว่า
“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีความเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งนั้นทั้งหมดย่อมดับเป็นธรรมดา”
ดุจผ้าที่สะอาดปราศจากมลทิน ควรได้รับน้ำย้อมเป็นอย่างดี
พวกเขากล่าวสรรเสริญพระธรรมเทศนา เช่น ภาษิตของพระองค์ไพเราะระลึก เป็นต้น
แล้วประกาศถึงพระรัตนตรัย ทั้งประกาศตนเป็นอุบาสก
ในครั้งนั้น โสณโกฬิวิสะมีความคิดต้องการออกบวช
ได้ เข้า ไปหาพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อบอกอุปสมบท
พระผู้มีพระภาคได้ทรงอนุญาตอุปสมบทในพุทธสำนัก

๒.๔ การบรรลุมรรค

หลังอุปสมบทแล้วไม่นาน
พระโสณะได้ไปพำนักอยู่ที่ป่าสีตะวันแล้วปรารภความเพียรเกินพอดี เคนจกรรมจนเท่าทั้งสองแตก
ต่อมา ท่านพระโสณโกฬิวิสะหลีกเร้นอยู่ในที่สงัด ได้มีความคิดดังนี้ว่า
“ในบรรดาพระสาวกของพระผู้มีพระภาคที่ปรารภความเพียร เราก็เป็นรูปหนึ่ง

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

แต่ใจนึกของเราจึงยังไม่หลุดพ้นจากอาสวะโดยไม่ยึดมั่นถือมั่นได้เล่า
 ทรัพย์สมบัติในตระกูลของเรามีอยู่ เราอาจใช้สอยทรัพย์สมบัติและบำเพ็ญบุญได้
 อย่างกระนั้นเลยเราควรสีกไปใช้สอยทรัพย์สมบัติและบำเพ็ญบุญ” ครั้งนั้น
 พระผู้มีพระภาคทรงทราบด้วยพระทัยถึงความคิดคำนึงในจิตของท่าน
 พระโสณโกปิวิสะ จึงทรงหายไปจากภูเขาคิชฌกูฏ
 มาปรากฏพระองค์ที่ป่าสิตวันเหมือนคนมีกำลังเหยียดแขนออกหรือคู้แขนเข้า ลำคับนั้น
 พระผู้มีพระภาคพร้อมด้วยภิกษุเป็นจำนวนมากเสด็จเที่ยวจาริกไปตามเสนาสนะ
 เสด็จไปทางที่เดินจงกรมของท่าน พระโสณโกปิวิสะ
 ทอดพระเนตรเห็นสถานที่เดินจงกรมเปื้อนเลือด จึงรับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า
 “สถานที่เดินจงกรมแห่งนี้ของใคร เปื้อนเลือดคุดที่ฆ่าโค”
 ภิกษุทั้งหลายจึงได้กราบทูลเรื่องราวทั้งหมด ลำคับนั้น
 พระผู้มีพระภาคเสด็จเข้าไปที่อยู่ของท่านพระโสณโกปิวิสะ ประทับนั่งบนพุทธอาสน์ที่จัดไว้
 แม่ท่านพระโสณโกปิวิสะก็ถวายขอภิกษาพระผู้มีพระภาค แล้วนั่งเฝ้าอยู่ ณ ที่สมควร
 พระผู้มีพระภาคตรัสถามกับท่านพระโสณโกปิวิสะว่า
 เกิดความคิดท้อถอยและคิดจะสีกอย่างนั้นจริงหรือ? ท่านทูลอย่างนั้น พระ
 พุทธเจ้าได้ทรงให้พระโสณโกปิวิสะปฏิบัติอุปมาด้วยพิน ๓ สาย โดยมีใจความว่า
 โสนะ เช่นเดียวกัน ความเพียรที่ปรารถนารออย่างยิ่ง
 ย่อมเป็นไปเพื่อความพ้นชาน ความเพียรที่ย่อหย่อนเกินไป
 ย่อมเป็นไปเพื่อความเกียจคร้าน ฉะนั้น เธอจงตั้งใจความเพียรให้พอดี
 จงปรับอินทรีย์ให้เสมอกัน จงถือเอานิมิต ในความเสมอกันนั้น
 ครั้นพระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสสอนพระโสณโกปิวิสะเถระอย่างนี้แล้ว
 จึงเสด็จกลับไปยังภูเขาคิชฌกูฏ พระโสณโกปิวิสะเถระเชื่อฟังในพระพุทธโฆสาวาท
 ตั้งใจกระทำความเพียรในชั้นมัชฌิมา คือ กลางๆ ให้สม่ำเสมอ รู้ความพอดีแห่งอินทรีย์ทั้งหลาย
 ได้หลีกออกจากหมุ่อยู่แต่ลำพังอยู่ผู้เดียว มีความไม่ประมาท
 มีความเพียรที่สามารถเผากิเลสให้พินาศ เจริญวิปัสสนา คือ การตั้งใจไว้เพื่อความรู้อย่างเห็นจริง
 ก็ได้สำเร็จกิจที่สุดแห่งพรหมจรรย์อันเยี่ยม (คือพระอรหัตผล)
 อันเป็นที่ต้องการของกุลบุตรทั้งหลายผู้บรรพชา แล้วรู้แจ่มแจ้งว่า สิ้นความเกิดอีกแล้ว
 สำเร็จพรหมจรรย์ ได้กระทำสิ่งที่ควรกระทำแล้ว ไม่มีสิ่งอื่นที่จะต้องกระทำเพื่อความเป็นอย่างนี้อีก

เป็นอันว่า พระโสณโกปิวิสะเถระ บรรลุพระอรหัตผลได้เป็นพระอรหันต์แล้ว

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

๒.๕ หลักคำสอนคติเตือนใจของพระโสมโกพิวิสเถระ

หลังจากพระโสมโกพิวิสเถระบรรลุพระอรหัตผลแล้วได้พิจารณาข้อปฏิบัติของท่านเองแล้วเกิด
ปีติโสมนัส ท่านเปล่งอุทานออกมาในเวลานั้นว่า

ผู้ใดเป็นคหบดีที่ยิ่งใหญ่

สมความปรารถนาในรัฐของพระเจ้าอังคะ

เป็นผู้ยอดเยี่ยมที่สุดในธรรมทั้งหลาย ได้ถึงที่สุดทุกข์

ภิกษุพึงตัดสังโยชนเบื้องต่ำ ๕ พึงละสังโยชนเบื้องสูง ๕

และพึงเจริญอินทรีย์ ๕ ให้ยิ่ง

ภิกษุผู้วางธรรมเป็นเครื่องขัดข้องได้ทั้ง ๕

ท่านเรียกว่า ขามโธมะได้แล้ว

สำหรับภิกษุผู้ประมาท มีใจพองเหมือนต้นอ้อ

ยังมีความยินดีในอายตนะภายนอก

ศีล สมาธิ ปัญญาย่อมไม่บริบูรณ์

ภิกษุเหล่านี้ละทิ้งกิจที่ควรทำ มาทำแต่กิจที่ไม่ควรทำ

อาสวะทั้งหลายของพวกเธอผู้ประมาท

มีใจพองเหมือนต้นอ้อ ย่อมเจริญ

ส่วนภิกษุเหล่าใดปรารถนากายคตาสติด้วยดีเป็นนิตย์

ภิกษุเหล่านั้นมักกระทำกิจที่ควรทำเป็นนิตย์ ไม่ทำกิจที่ไม่ควรทำ

อาสวะของพวกเธอผู้มีสติสัมปชัญญะ ย่อมถึงความสิ้นไป

เมื่อพระศาสดาตรัสบอกทางตรงไว้แล้ว

เธอทั้งหลายจงดำเนินไปเถิด อย่าหวั่นเสียว กุลบุตรผู้หวังประโยชน์

เมื่อเตือนตนด้วยตนเอง พึงน้อมตนเข้าถึงพระนิพพานได้

เมื่อเราบำเพ็ญเพียรอย่างหนัก

พระศาสดาซึ่งมีพระจักษุยอดเยี่ยมในโลก

ได้ทรงแสดงธรรมอุปมาด้วยสายพิณสอนเรา

เราพึงพระคำรัสของพระองค์แล้วยินดีอยู่ในคำสอน

ทำสมณะ ให้ถึงพร้อมเพื่อบรรลุประโยชน์สูงสุด

เราบรรลุวิชา ๓ ได้ทำตามคำสั่งสอนของพุทธเจ้าแล้ว

เราหนีไปในเนกขัมมะ และความสงัดใจ

นุ่มไปในความไม่เบียดเบียน หมดความยึดมั่นถือมั่น
นุ่มไปในความสิ้นค้นหาและความไม่หลงแห่งใจ
เพราะเห็นความเกิดขึ้นแห่งอายตนะ จิตจึงหลุดพ้นได้โดยชอบ
ภิกษุผู้มีจิตสงบระงับหลุดพ้นโดยชอบ ทำกิจเสร็จแล้วนั้น
ย่อมไม่มีการสังสม ทั้งไม่มีกิจอื่นที่จะต้องทำ
ภูเขาค้นแห่งที่บ่มข่มไม่สะเทือนเพราะถมจันใด
รูป เสียง กลิ่น รส โสภณูปะและธรรมารมณ์ทั้งมวล
ทั้งที่เป็นอิฏฐารมณ์และอนิฏฐารมณ์
ทำจิตของผู้คงที่ให้หวั่นไหวไม่ได้ ฉะนั้น
จิตของผู้คงที่นั้น เป็นจิตตั้งมั่น ไม่หวั่นไหว
ไม่เกาะเกี่ยวด้วยอารมณ์อะไร
เพราะคงที่นั้นได้เห็นความเสื่อมไปแห่งอารมณ์นั้นแล้ว

กล่าวได้ว่า พระโศคนโกฬวิสเถระถึงแม้ว่าจะมีคณียกย่องในความสำคัญของรูปกาย
เพราะพระโศคนโกฬวิสเถระมีขนเส้นละเอียดอ่อนนุ่ม งาม เหมือนปุยขน แต่ก็ไม่มียูปาทาน ไม่นิยม
ไม่หลงไหล ในสักการะที่ผู้คนทั้งหลายต่างพากันยกย่อง ตรงกันข้ามกลับพอใจ
ยินดีในการเข้าใกล้นักปราชญ์ ผู้มีปัญญา ผู้ดำเนินกิจตามเหตุผล
ผู้ปฏิบัติดีตนตามคลองธรรมที่ได้ไคร่ครวญคิดแล้ว
ดังนั้นพระโศคนโกฬวิสเถระจึงได้เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลขอบรรพชาอุปสมบท
บำเพ็ญเพียรไม่ย่อหย่อน ท้ายที่สุดได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระพุทธเจ้า
ทรงตรัสเตือนให้ปฏิบัติธรรมด้วยความเพียรพอประมาณ ไม่ถึงและไม่หย่อนนัก
กระทั่งบรรลุเป็นพระอรหันต์ผลและได้กล่าว ขอดคิดเตือนใจให้หมั่นเตือนตนเอง
เร่งรีบทำสมถภาวนาให้เจริญเพื่อบรรลุผลอันสูงสุดไม่ให้หลงไหลในสิ่งที่น่ารื่นรมย์และสิ่งที่ไม่น่า
รื่นทั้งปวง

๒.๖ คุณสมบัติเฉพาะตัวของพระโศณโกพิวิสเถระ

คุณสมบัติเฉพาะตัวของพระโศณโกพิวิสเถระท่านมีลักษณะเฉพาะตัวดังนี้

๑. พระโศณโกพิวิสเถระเป็นคนสุขุมลชาติ คือ มีชาติละเอียดอ่อน มีตระกูลสูง นิ่มนวล สดสวย บอบบาง กล่าวคือ ท่านได้รับการเลี้ยงดูอย่างดี บิดาได้สร้างประสาท ๓ ฤดูให้อยู่ ให้คนใช้จัดอาหารที่ประณีตให้ ขาวสาลีที่นำมาหุงต้องเป็นชนิดดีเลิศ บิดาให้คนใช้ปลูกเองในเนื้อที่ ๖๐ กรีส ให้บำรุงเลี้ยงขาวสาลีที่ปลูกเองนั้นด้วย ๓ ชนิด คือ น้ำธรรมา น้ำผสม น้ำนม และน้ำผสมน้ำหอม และให้ดูรักษาเป็นอย่างดีด้วยวิธีมุงบังด้วยผ้าขาวบาง เพื่อกันมิให้สัตว์และแมลงเข้าไปกัดกิน หลังจากบริโภคอาหารแต่ละมื้อแล้วท่านจะล้างมือด้วยน้ำหอม ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า “โศณะ เธอเป็นคนสุขุมลชาติ

๒. โศณโกพิวิสกุมารมีลักษณะฝ่ามือและฝ่าเท้า มีสีแดงเหมือนดอกสะเอ้งหรือดอกชบา สัมผัสแห่งร่างกายของกุมารรู้สึกอ่อนนุ่มดังปุยสำลีที่ประณีตแล้วถึง ๗ ครั้ง และที่พื้นเท้าสองข้าง มีขนสีเขียวเหมือนสีแควมณีเกิดมาเป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก ลักษณะเฉพาะพิเศษของพระโศณโกพิวิสเถระนี้มีผลมาจากกุศลที่ท่านเคยทำไว้ในสมัยพระปทุมุตระพุทธเจ้า กล่าวคือท่านในสมัยพระปทุมุตระพุทธเจ้า ท่านได้ทำความปรารถนาไว้ในคราที่ท่านมีนามว่า สิริวัฑฒกุมาร ในอดีตชาติท่านได้ถวายผ้ากัมพลแดงผืนหนึ่ง ซึ่งมีราคหนึ่งพันกหปณะ อันเป็นผ้าห่มของชนสำหรับใช้เป็นผ้าปูพื้นในเวลาค่ำนิมนต์ท่านขึ้นศาลา ด้วยคิดว่า “อย่าให้ดินที่เท้าของท่านเปื้อนศาลาเลยและเมื่อได้เห็นสีกายของพระปัจเจกพุทธเจ้ากับผ้ากัมพลเป็นอันเดียวกันยิ่งเกิดความเลื่อมใสขึ้นอีก เขาจึงกล่าวขึ้นว่า “เวลาที่พระคุณเจ้าเหยียบไปบนผ้ากัมพลนี้ สีผ้ากัมพลนี้ย่อมแดงงามมากขึ้น ฉะนั้นขอให้ สี มือและสี เท้า ของกระผมจงมี สี แดงเหมือน ดอกสะเอ้ง หรือ ดอกชบา จงให้สัมผัสของกระผมเหมือนกับสำลีที่ประณีตแล้วถึง ๗ ครั้งทุกภพทุกชาติไป”

จึงกล่าวได้ว่า โศณโกพิวิสกุมารมีลักษณะเฉพาะตัว ได้แก่ เป็นคนสุขุมลชาติ กล่าวคือมีชาติละเอียดอ่อน มีตระกูลสูง ได้รับการปรนเปรอหรือปฏิบัติเป็นอย่างดี และท่านเป็นคนที่มิฝ่าเท้าสีแดงเหมือนดอกชบา

นอกจากนั้น ท่านยังเป็นคนรักการเล่นดนตรีและดนตรีที่ท่านเล่นได้นั่นคือการตีพิณ

๒.๗ ชีวิตในบั้นปลาย

ชีวิตในบั้นปลายของพระโศณโกพิวิสเถระ

ผู้วิจิตรไม่พบหลักฐานที่ปรากฏที่ได้กล่าวถึงชีวิตในบั้นปลายของท่านไว้ แต่ถึงกระนั้นก็ตามพระโศณโกพิวิสเถระได้รับการแต่งตั้งเป็นอริยสาวกองค์หนึ่งในบรรดาอสีติสาว

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

ก. ก็ดำเนินไปตามแบบพระอริยเจ้าทั้งหลายทำกิจของพระศาสนา มี ๓ คือ ๑) เพื่อประโยชน์สุขแก่มหาชน ๒) เพื่ออนุเคราะห์แก่ชาวโลก ๓) เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ และทำกิจส่วนตน คือ ๑) ทำความอยู่สบายในปัจจุบัน ๒) อนุเคราะห์ชุมชน ๓) เป็นแบบอย่างที่ดีแก่คนรุ่นหลัง จึงกล่าวได้ว่าหลังจากที่พระโสมโกฬิวิศเถระบรรลุพระอรหันต์แล้วท่านก็ดำเนินชีวิตเพื่อทำกิจของพระศาสนาและกิจส่วนตน อีกทั้งการดำเนินชีวิตของท่านนั้นเป็นไปตามแบบการดำรงชีวิตตามหลักธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพระอริยะ ดังที่พระพุทธองค์ตรัสว่า ธรรมเป็นเครื่องอยู่ของพระอริยะ มีดังนี้

๑. เป็นผู้ละองค์ ๕ คือ ละนิวรณ์ธรรม ๕ อย่าง คือ (๑) กามฉันทะ ความพอใจในกาม (๒) พยาบาท ความคิดร้าย (๓) ถีนมิทธะ ความหดหู่และเซื่องซึม (๔) อุทธัจจะกุกกุจจะ ความฟุ้งซ่านและร้อนใจ (๕) วิจิกิฉา ความลังเลสงสัย

๒. เป็นผู้ประกอบด้วยองค์ ๖ คือ เห็นรูปทางจักขุ ฟังเสียงทางหู ดมกลิ่นทางจมูก ลิ้มรสทางลิ้น ถูกต้องทางโณรูฐัพพะทางกาย รู้ธรรมารมณ์ทางใจแล้ว ไม่ดีใจ ไม่เสียใจ มีอุเบกขามีสติสัมปชัญญะ

๓. เป็นผู้มึนธรรมเป็นเครื่องรักษาอย่างเอก คือ เป็นผู้ประกอบด้วยใจที่รักษาด้วยสติคือความระลึกได้เต็มบริบูรณ์

๔. เป็นผู้มือปัสเสนธรรม ๔ ประการ คือ (๑) พิจารณาแล้วเสพ (๒) พิจารณาแล้วอดกลั้น (๓) พิจารณาแล้วเว้น (๔) พิจารณาแล้วบรรเทา

๕. เป็นผู้มือปัจเจกสัจจะ บรรเทาได้ คือ ความเห็นที่แตกต่างกันว่า โลก เทียง โลกไม่เทียง โลกมีที่สุด โลกไม่มีที่สุด ชีวะ กับสรีระเป็นอย่างเดียวกัน ชีวะกับสรีระเป็นคนละอย่างกัน หลังจากตายแล้วตถาคตเกิดอีก หลงจากตายแล้วตถาคตไม่เกิดอีก หลังจากตถาคตตายแล้วเกิดอีกมี ไม่เกิดอีกก็มี หลังจากตถาคตตายแล้วเกิดอีกก็ไม่ใช่ไม่เกิดอีกก็ไม่ใช่ความเห็นเหล่านี้พระอริเจ้าบรรเทาได้และกำจัดได้

๖. เป็นผู้มีการแสวงหาอันสะอาดดี คือ ละการแสวงหากาม ละการหาภพ ระวังการแสวงหาพรหมจรรย์

๗. เป็นผู้มีความดำริอันไม่ขุ่นมัว คือ ละความดำริในกาม ละความดำริในพยาบาท ละความดำริในวิหิงสา

๘. เป็นผู้มีกายสังขารอันระงับได้ คือ ละสุขและทุกข์ได้ เพราะโสมนัสและโทมนัสดับไปก่อนแล้ว บรรลุดุจตุตถฌานที่ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีสติบริสุทธิ เพราะอุเบกขา

๙. เป็นผู้มิจิตหลุดพ้นได้ คือ จิตหลุดพ้นจากราคะ จิตหลุดพ้นจากโทสะ จิตหลุดพ้นจากโมหะ

๑๐. เป็นผู้มียุติปัญหาหลุดพ้นได้ คือ ละราคะ โทสะ โมหะได้เด็ดขาด ตัณดรากถอนโคน ทำให้ไม่มีเกิดอีกต่อไปไม่ได้

การดำเนินชีวิตของพระอริยสาวก

ทั้งในด้านศาสนกิจและในด้านความประพฤติส่วนตัว ซึ่งดำเนินตามประโยชน์ ๓ ประการ ได้แก่

๑) อัตตัตถะ ประโยชน์ตน คือประโยชน์ของผู้กระทำเอง

๒) ปรัตถะ ประโยชน์ผู้อื่น คือประโยชน์ของบุคคลอื่นนอกเหนือจากผู้กระทำ

๓) อุภยัตถะ ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย คือประโยชน์ทั้งของผู้กระทำและของบุคคลอื่น

เป็นอันว่าพระโสณโกฬิวิสเถระ

หลังจากที่ท่านบรรลุพระอรหันต์แล้วท่านก็ได้ออกจาริกไปช่วยเผยแผ่พระศาสนาเพื่อประโยชน์สุข แก่มหาชนและทวยเทพ ดังที่ปรากฏว่า ครั้งหนึ่งพระโสณโกฬิวิสเถระ ได้เป็นหัวหน้านำพระสงฆ์คณะหนึ่งออกจาริกไปช่วยเผยแผ่พระพุทธศาสนาในคามนิคมต่างๆ วันหนึ่งไปหยุดพักที่ใกล้สระอนาคาต ได้แก้ปัญหาแก่คนพื้นบ้านนั้นผู้สนใจในความมีบุญของท่าน ที่เป็นสุขุมมาลชาติ จนถึงกับมีชนเกิดขึ้นที่เท่าทั้งสองข้าง จึงได้พากันมาฟังธรรม เมื่อเสร็จจากการฟังธรรมแล้ว ได้สนทนาเลยไปถึงบุพกรรมที่เคยได้สั่งสมบุญกุศลมาแต่อดีตชาติด้วย

บรรจบ บรรณรุจิ ได้กล่าวถึงบั้นปลายชีวิตของพระโสณโกฬิวิสเถระว่า

พระโสณโกฬิวิสเถระ แม้จะไม่มีหลักฐานกล่าวถึงเบื้องปลายชีวิตของท่านไว้ แต่ก็เชื่อได้ว่าพระอสีติมหสาวก รูปนี้

นิพพานหลังพระพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพาน เพราะในคราวทำปฐมสังคายนานั้นก็มีชื่อท่านรวมอยู่ในจำนวนพระอรหันต์

๕๐๐ รูป

๒.๘ สรุป

จากการวิจัยประวัติของพระโสณโกฬิวิสเถระ

พบประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาวิเคราะห์ดังนี้

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

๑)

การบรรลุพระอรหันต์ของพระโสณโกฬิวิสเถระนั้นผ่านการสนับสนุนของกุศลที่ท่านได้เคยทำไว้ในอดีตชาติ และสิ่งที่น่าสังเกตก็คือว่าการบำเพ็ญบารมีของท่านเริ่มตั้งแต่คิดปรารถนาทำดีตามมโนธรรมที่ปรากฏในใจ และเปล่งวาจาแสดงความปรารถนาต่อพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าพระองค์ใดพระองค์หนึ่งในอดีต ซึ่งหากพระพุทธเจ้าพระองค์นั้นตรัสพยากรณ์รับรองก็เป็นอันว่าความปรารถนาสำเร็จได้แน่ จึงเป็นหน้าที่ของท่านที่จะต้องทำบุญสนับสนุนความปรารถนานั้นอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้บรรลุผลสมปรารถนา

ในส่วนของการบรรลุธรรมไม่ได้ขึ้นอยู่กับว่าท่านเกิดในวรรณะใด มีสถานภาพทางสังคมอย่างไร และมีการศึกษาสูงหรือไม่เพียงแต่อาศัยความประพฤติที่สะสมไว้เป็นความเคยชินนั้นก็มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดในชาติปัจจุบัน จึงกล่าวได้ว่าการบรรลุธรรมเป็นของทุกคน ท่านบุคคลนั้นมีอุปนิสัยแก่กล้า ชาติกำเนิด สถานะทางสังคม ถิ่นกำเนิด ไม่ได้มีอิทธิพลต่อการจะนำไปสู่การบรรลุธรรม หากแต่มีอุปนิสัยที่สะสมแก่กล้าแล้วก็สามารถบรรลุได้เช่นกัน

๒) หลังจากที่พระโสณโกฬิวิสเถระได้บรรลุธรรม ในส่วนของการทำกุณาประโยชน์ ถึงแม้ว่าจะไม่พบปรากฏหลักฐานที่แน่ชัด แต่ก็สามารถอนุมานได้ว่าการดำเนินชีวิตหลังจากบรรลุอรหันต์แล้วเป็นไปเพื่อประโยชน์ของผู้คนทั้งหลายและคำนึงถึงชนคนรุ่นหลัง ดังพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) วิเคราะห์ไว้ดังนี้

... อ่า จักกล่าวไว้คร่าว ๆ ว่า คุณสมบัติที่เป็นเอตทัคคะเป็นเรื่องเกี่ยวกับงานเทศนาสั่งสอนแนะนำฝึกอบรมผู้อื่น เป็นกิจสำหรับผู้บรรลุนิพพานแล้วทุกท่านซึ่งจะพึงทำตามความสามารถ ส่วนกิจการและกิจกรรมอย่างอื่นแตกต่างกันไปตามพื้นเพการศึกษาอบรมและตามธาตุ คือ ความถนัด และอัธยาศัยของแต่ละท่าน สำหรับท่านที่สามารถในการอบรมสั่งสอนและได้รับความเคารพนับถือ มีผู้ศรัทธาเลื่อมใสมาก เป็นอุปัชฌาย์อาจารย์มีศิษย์มาก นอกจากรับงานเทศนาสั่งสอนทั่วไปแล้ว ยังมีภาระที่ต้องให้การศึกษากับหมู่ศิษย์จำนวนมากด้วย ดังจะเห็นได้ว่า พระมหาสาวกหลายท่านเวลาเดินทางคราวๆหนึ่งมีภิกษุสงฆ์ติดตามเป็นหมู่ใหญ่...รวมความว่า นอกจากความรับผิดชอบในงานเทศนาสั่งสอน

Buy Now

\$24.95

(Word to PDF - Unregistered)

<http://www.word-to-pdf.abdio.com/>

การให้การศึกษา และการปกครองแล้ว
หลักฐานเรื่องราวต่างๆ... พระอรหันต์ได้ประพจน์เป็นตัวอย่างในการแสดงคว
ามเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อกิจการของส่วนรวม และความเคารพสงฆ์
ซึ่งเป็นความสำนึกที่สำคัญในฐานะที่ระบบชุมชนของพระพุทธศาสนาถือสงฆ์
คือส่วนรวมเป็นใหญ่...

จึงอาจกล่าวได้ว่า

กิจกรรมของพระโศภนโกปิวิเสระหลังจากที่ ท่านได้บรรลुพระอรหันต์แล้ว
มีกิจการที่ต้องรับผิดชอบกิจงานเทศนาสั่งสอน การให้การศึกษาและการปกครอง
และประพฤติเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นได้ประพฤติตาม